

Gemeente Waterland

Beleidsregels toeristische objectbewegwijzering

Van:

Naar:

Een kwaliteitsslag in de toeristische informatievoorziening

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1. Aanleiding	2
1.2. Doelstelling	2
1.3. Afbakening	3
2. Methodiek	4
2.1 Toetsing bewegwijzering	4
2.2 Criteria voor bewegwijzering	4
3. Vormgeving objectbewegwijzering	7
4. Uitvoering beleidsregels	8
4.1. Bekendmaking	8
4.2. Opruimen en vervangen huidige bewegwijzering	9
4.3. Afwijking criteria	9
4.4. Handhaving	9

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de gemeente Waterland zijn verschillende vormen van toeristische bewegwijzering aanwezig. Zie hieronder drie voorbeelden van borden in Monnickendam, Marken en in het buitengebied. Het formaat, de teksten en de kleur van de borden verschillen per kern, maar ook in een kern zelf worden verschillende teksten of formaat borden toegepast.

Monnickendam

Marken

Buitengebied

Er is geen beleid voor de bewegwijzering naar toeristische objecten. Tot nu toe werd daarom de regel gehanteerd dat een ondernemer zelf zijn/haar bordje in dezelfde kleurstelling als de al bestaande borden mocht bestellen bij een leverancier en dit mocht ophangen in de beschermde stads- en dorpsgezichten van de gemeente Waterland.

Uit contacten met ondernemers, maar ook met andere stakeholders zoals SPW is gebleken dat er behoefte is aan uniforme bewegwijzering van toeristische objecten/gebieden. In de toeristische visie is daarom het verbeteren van de recreatieve en toeristische infrastructuur als één van de vijf speerpunten opgenomen. In de uitvoeringsagenda is als project 'het optimaliseren van de toeristische bewegwijzering' opgenomen en is daar in eerste instantie ook een beperkt budget voor 2017 voor gereserveerd. Zoals eerder gezegd is er nu een willekeur aan borden, met verschillende teksten (Tourist Information versus VVV) en symboliek. Bepaalde toeristische bedrijven staan wel aangegeven op bebording doordat zij zelf actie hebben ondernomen en anderen weer niet.

1.2. Doelstelling

Het **gemeentelijk doel** van het opstellen van beleidsregels voor toeristische (object)bewegwijzering is te komen tot een logische, herkenbare en doeltreffende objectenbewegwijzering. Door bewegwijzering kan de weggebruiker zijn plaats bepalen en vooral zijn weg vinden naar de bestemming. Het voorkomt 'zoekend verkeer', hetgeen soms irritatie oplevert bij bewoners, en bevordert daarmee de veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. De beleidsregels met een duidelijk en eenduidig toetsingskader zijn zodanig opgesteld dat verzoeken tot verwijzing van derden, bedrijven en instellingen snel getoetst kunnen worden. Daarnaast kan er dankzij de beleidsregels ook gehandhaafd worden op de 'illegale' bebording die bedrijven of stichtingen soms zelf zonder navraag bij de gemeente hebben opgehangen.

Regionaal doel

Nederland is een land met veel verkeersborden. En op sommige plaatsen ook te veel borden. Veel van de informatie die verschillende partijen de reiziger willen meegeven beklijft daarom niet. Vanuit de werkgroep toerisme van de Metropoolregio Amsterdam is er daarom voor gekozen om een handboek toeristische bewegwijzering op te stellen om zodoende te komen tot een uniform systeem in de gemeenten rondom Amsterdam (zie bijlage 2). In deze handleiding wordt voor alle onderdelen van het bewegwijzeringssysteem toepassingscriteria, lay-out principes, maatvoering en grafische uitgangspunten gegeven voor nieuw te plaatsen borden. Uitgangspunt is daarbij om informatie zoveel mogelijk digitaal aan

te bieden met voor de fysieke bewegwijzering een minimum variant. De Metropoolregio Amsterdam heeft een internationale uitstraling met bezoekers afkomstig uit de hele wereld. Het gebruik van geschreven teksten wordt daarom zoveel mogelijk beperkt. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met pictogrammen en beeldtaal. Voor recreatieve bestemmingen is een groot aantal standaard symbolen ontwikkeld die ook internationaal worden toegepast. De in het handboek opgenomen uitgangspunten komen zoveel mogelijk voort uit de richtlijnen die er in Nederland gelden (de CROW richtlijn toeristische bewegwijzering). Zo is het toegepaste systeem voor iedereen herkenbaar: de dagrecreant (uit de eigen bevolking en de overige Nederlandse recreanten), de verblijfsrecreant (de Nederlandse en buitenlandse gasten die in de regio Amsterdam overnachten) en de passanten die door de plaats rijden maar door de informatie wellicht gast worden (direct of later).

De volgende argumenten geven het belang aan van een uniforme toeristische bewegwijzering:

- Branding: een impuls geven aan het imago van de gemeente Waterland als toeristisch recreatieve gemeente
- Economie: het stimuleren van het gebruik van toeristisch recreatieve voorzieningen
- Herkenbaarheid: eenheid in informatievoorziening in de gehele gemeente
- Efficiëntie: voorkomt wildgroei bebording
- Routing bezoekersstroom: bewust bezoekers een bepaalde route laten volgen

1.3. Afbakening

Toeristische bewegwijzering kan in twee categorieën worden ingedeeld:

1. *Objectbewegwijzering:*

Voor bezoekers interessante bestemmingen worden met dit type bewegwijzering aangeduid. In de praktijk zijn er twee soorten objectverwijzingen:

- o bewegwijzering naar toeristisch-recreatieve objecten (denk aan hotels, attracties, strand, maar ook theetuinen en campings/jachthavens)
- o bewegwijzering naar lokale objecten (denk aan objecten als gemeentehuis, politiebureau, begraafplaats)

Objecten worden bewegwijzerd met rechthoekige borden en in een verschillende kleurencombinatie uitgevoerd: bruine achtergrond voor de toeristisch-recreatieve objecten en blauwe achtergrond voor de lokale objecten

2. *Utilitaire of routebewegwijzering:*

Dit omvat informatieve verkeersborden bedoeld voor verkeersgeleiding naar doelen van algemeen belang. Dit zijn bijvoorbeeld de rechthoekige borden met de knooppunten (voor fietsers), de achthoekige rondrijdroutes, maar ook de ANWB fietsborden/paddenstoelen.

In dit document gaan we in op de toepassing van de **toeristische objectbewegwijzering**. Daarnaast wordt er ook advies gegeven voor de bewegwijzering van de lokale objecten.

De komende beleidsregels gaan niet in op de toepassing van utilitaire bewegwijzering, de bewegwijzering van industrieterreinen en tijdelijke bewegwijzering.

Op advies van ervaringsdeskundigen zijn daarnaast *andere belangrijke uitgangspunten*:

- Er wordt zoveel mogelijk uitgegaan van hoofditens (haven, centrum enzovoort, zeker in de bebouwde kom waar veel 'objecten' voorkomen;
- Objecten met een (inter)nationaal of bovenlokaal karakter worden geïntegreerd in de algemene bewegwijzering (de utilitaire bewegwijzering langs de wegen). Denk aan grote attracties als de Efteling of een grote dierentuin als Burger's Zoo. In de gemeente Waterland komt dit niet echt voor. Marken staat op de gewone blauwe wegbebording als bestemming. Europarcs De Poort van Amsterdam zou wellicht na volledige ontwikkeling op een dergelijk bord gezet kunnen worden. Dit verzoek kan het bedrijf zelf indienen bij de wegbeheerders.
- Vanaf wegen buiten de kom wordt, uitzonderingen daargelaten, niet verwezen naar objecten die binnen de bebouwde kom zijn gelegen. Dat gebeurt pas als men in de bebouwde kom is.
- Hoe verder je in het gebied komt hoe gedetailleerder de verwijzingen worden;

- Er wordt in de centra met veel horeca niet verwezen naar elk individueel café of restaurant en overige locaties worden alleen genoemd indien zij voldoen aan de opgestelde criteria (bijvoorbeeld een minimaal aantal kamers per logiesaccommodatie om genoemd te worden).

2. Methodiek

Een systematische aanpak is noodzakelijk. Op grond van selectiecriteria kan exact worden bepaald of een doel, gebied of object een verwijzing krijgt, welk type verwijzing deze krijgt en waar deze verwijzing precies komt. Hiertoe wordt onderstaande methodiek gebruikt.

2.1. Toetsing bewegwijzering

Voordat er wordt overgegaan tot bewegwijzering, of in het geval dat iemand een verzoek indient, wordt er eerst getoetst aan drie algemene uitgangspunten. De bewegwijzering dient:

1. Doelmatig te zijn
2. Gericht te zijn op alle weggebruikers
3. Te passen binnen de gezamenlijke aanpak van de Metropoolregio Amsterdam (handboek bewegwijzering)

Doelmatig

Eerste belangrijke uitgangspunt is dat de bewegwijzering in de gemeente Waterland voldoet aan het algemene doel van de nationale Richtlijn bewegwijzering 2014 van de CROW, namelijk het zo goed mogelijk informeren van weggebruikers en het zo vlot en veilig mogelijk geleiden van weggebruikers naar hun bestemmingen. Met behulp van bewegwijzering kunnen weggebruikers hun weg vinden en kunnen zij de plaats bepalen waar zij zich op dat moment bevinden.¹

Daarnaast moet de bewegwijzering aansluiten bij het bewegwijzeringsbeleid van de provincie Noord-Holland. De bewegwijzering dient voornamelijk ten dienste te staan van de weggebruiker, het mag de weggebruiker niet in verwarring brengen. Voorop staat de doelmatigheid van de bewegwijzering, daarna wordt gekeken hoe dit zo sober mogelijk kan gebeuren

Gericht op alle weggebruikers

Dit sluit naadloos aan op het vorige punt. De objectbewegwijzering moet gericht zijn op alle weggebruikers. Zo voorkom je ook diverse borden door elkaar heen en verschaft je een zo groot mogelijke zekerheid over de te volgen route.

Past binnen de gezamenlijke aanpak in de Metropoolregio Amsterdam

Een derde belangrijk uitgangspunt is dat de uitvoering van de borden zoveel mogelijk uniform is met het in de regio toegepaste verwijssysteem. Het handboek bewegwijzering is opgesteld door de werkgroep toerisme in de Metropoolregio Amsterdam en is zodanig opgesteld dat het toegepaste systeem voor iedereen herkenbaar is. Vooral de gebruikte symbolen zijn zowel internationaal als nationaal bekend. Per plaats, zoals bijvoorbeeld in Zaandam of Amsterdam, verschilt nog weleens de kleurstelling, of wordt er in het centrum een andere variant (sjieker, maar slecht leesbaar) toegepast, of wordt er bovenop de paal een eigen kenmerk (in Zaandam een Zaans walvisje) aan toegevoegd. Wij gaan in dit verhaal uit van de voorgestelde variant in het handboek, mede vanwege het feit dat deze voor alle weggebruikers ook het beste leesbaar is en internationaal geaccepteerd is.

2.2. Criteria voor bewegwijzering

Bij aanvragen voor bewegwijzering geeft het selectieschema op de volgende pagina's duidelijkheid of de aanvraag gehonoreerd wordt. Het geeft ook aan welke voorzieningen in aanmerking komen voor

¹ Richtlijn bewegwijzering 2014 – CROW

bewegwijzering, met dien verstande dat er als randvoorwaarde wel door de MRA wordt aangegeven dat er bij een dwarsdoorsnede van de weg naar maximaal acht objecten wordt verwezen. Per richting worden bij voorkeur niet meer dan zes objecten aangegeven. Daarom zijn onderstaande criteria ook zeer essentieel om tot een goede afweging te komen en te voorkomen dat er een wildgroei aan borden komt. De mogelijke uitvoerders, de leveranciers van bebording, geven ook aan dat de gemeente het beleid en de keuzes maakt. Pas daarna kan men uitvoeren. Ervaren leveranciers kunnen het beste de juiste locaties van de bewegwijzering bepalen, maar de gemeente bepaalt wie/wat er op de borden komt. Zonder duidelijke richtlijnen kan er niet bewegwijzerd worden.

Randvoorwaarden zijn in ieder geval:

1. Het object moet tenminste voor een deel gebruikt worden door toeristen/recreanten²
2. Naar een café (kroeg) of dancing wordt binnen de bebouwde kom niet verwezen tenzij er een bijzonder toeristisch belang aantoonbaar is en er minder dan vier doelverwijzingen voor andere voorzieningen geplaatst worden. Buiten de bebouwde kom kan dit wel mits er minder dan vier doelverwijzingen naar andere voorzieningen geplaatst worden.
3. Om voor objectbewegwijzering in aanmerking te komen, moet het object jaarlijks gedurende een vaste periode van minimaal zes maanden geopend zijn. In het geval het korter is, wordt verwezen naar de CROW-publicatie 265 “Verkeersmaatregelen bij evenementen”.
4. Of de objecten al dan niet commercieel worden geëxploiteerd, is uit het oogpunt van de bewegwijzering niet van belang.
5. Bij teveel objecten in de dorpscentra/stadscentra (zoals in Monnickendam) zal er een selectie plaatsvinden op basis van het aantal aantrekkende bezoekers.

Uitzonderingen kunnen alleen gemaakt worden indien een bijzonder toeristisch belang aantoonbaar is. Buiten de bebouwde kom kan dit wel als het object in ieder geval ook door recreanten/toeristen wordt gebruikt.

Overzicht van toeristisch-recreatieve bestemmingen in het kader van permanente bewegwijzering³:

Soort object	Wel/Niet bewegwijzerd	Overwegingen/voorwaarden
Groepsaccommodatie (Voor groepen groter dan 20 personen), dit omvat ook jeugdherbergen en kampeerboerderijen	Wel	Deze accommodaties trekken voldoende bezoekers vanuit buiten de eigen gemeente die de weg vaak niet kennen.
Horeca: - bed & breakfast - eetcafé - hotel - hotel-restaurant - motel - partycentrum - restaurant	Wel	Trekt ter plaatse onbekend verkeer aan. Criteria overnachtingsadressen: - Minimaal 10 slaapplekken - Moet ingeschreven zijn bij KvK en vergunning dan wel toestemming van gemeente hebben Criteria partycentrum/restaurant/eetcafé: - Moet plaats bieden aan meer dan 25 gasten (zitplaatsen) - Moet ingeschreven zijn bij KvK en vergunning dan wel toestemming van gemeente hebben
Recreatieve voorziening: - bezoekerscentrum - dagcamping - dagrecreatieterrein - dierentuin	Wel	Trekt ter plaatse onbekend verkeer aan. Kerken/molens/monumenten etc.: deze worden alleen bewegwijzerd indien zij openbaar toegankelijk zijn voor bezoekers gedurende een periode van zes maanden per

² Definitie toeristisch-recreatieve voorziening: Dit is een voorziening die door aard, omvang en wijze van beheer is ingesteld op bezoek door recreanten en/of toeristen of een vergelijkbare publieksfunctie heeft.

³ Mede gebaseerd op Bijlage II Overzicht toeristisch-recreatieve objectverwijzing – Richtlijn bewegwijzering 2014, CROW

<ul style="list-style-type: none"> - jachthaven (> 20 ligplaatsen) - kaasboerderij - kerk - molen - monument - museum - pretpark - rondvaart/ferry (aanlegplaats) - safaripark - theater/cultureel centrum - VVV / informatiepunt - windsurfplas 		jaar (zie randvoorwaarden op pagina 5)
<p>Sportvoorziening:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sporthal - Sportpark - Stadion - Strand (officieel zwemstrand) - Zwembad (overdekt en openlucht) 	Wel	Trekt ter plaatse onbekend verkeer aan. Er wordt alleen verwezen naar locaties die niet op de grote ANWB-bewegwijzeringsborden vermeld staan. Er wordt niet verwezen naar individuele sportverenigingen, alleen naar de locaties. Op het sportcomplex zelf mag er wel naar de verenigingen verwezen worden.
<p>Verblijfsrecreatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bungalowpark (> 20 bungalows) - camping (> 10 standplaatsen) - stacaravanterrein (> 20 stacaravans in verhuur) 	Wel	Trekt ter plaatse onbekend verkeer aan. Men moet beschikking over een vergunning of toestemming van de gemeente hebben.

Overzicht van objecten waarnaar op lokaal niveau kan worden verwezen⁴

Soort object	Wel/Niet bewegwijzerd	Overwegingen/voorwaarden
Apotheek	Niet	Trekt nauwelijks onbekend verkeer aan
Begraafplaats	Wel	Afweging per kern maken of dit veel onbekend verkeer aantrekt
Benzinestation	Niet	Afweging per kern maken of het echt nodig is om dit te bewegwijzeren (sommige tankstations zijn heel goed zichtbaar, bijvoorbeeld langs N247)
Bibliotheek	Niet	Trekt nauwelijks onbekend verkeer aan
Brandweer	Wel	Valt wel buiten de CROW aanbeveling, dus kan door gemeente zelf ingeschat worden of dit noodzakelijk is. Trekt nauwelijks verkeer aan, dus is niet hoogst noodzakelijk.
Fietsenstalling	Wel	Indien het een bewaakte fietsenstalling is
Gemeentehuis	Wel	Valt wel in categorie II bij CROW, dus niet in eerste instantie noodzakelijk (lokale bevolking weet het te vinden)
Huisartsen	Niet	Trekt nauwelijks onbekend verkeer aan
Parkeerterrein of – garage	Wel	Indien groter dan 20-30 parkeerplaatsen
P+R terrein	Niet	Valt buiten de bebouwde kom, niet onder ons wegbeheer
Politiebureau	Wel	Valt wel in categorie II bij CROW, dus niet in eerste instantie noodzakelijk maar de gemeente Waterland

⁴ Mede gebaseerd op bijlage III Overzicht lokale objectbewegwijzering – Richtlijn bewegwijzering 2014, CROW

Een combinatie van beide kleuren en vormen van objectbewegwijzering is mogelijk op één paal. Het lokale systeem staat dan wel eerst gegroepeerd bovenaan, daaronder volgt de toeristische objectbewegwijzering:

Voor verdere specificaties (lay-out principes, pictogramgebruik, pijl, grafische elementen, materiaal, enzovoort) wordt verwezen naar pagina 19 van het Handboek toeristische bewegwijzering van de Metropoolregio Amsterdam in bijlage 2. Dit komt overeen met De CROW voorschriften (hoofdstuk 8, Richtlijn bewegwijzering 2014 – CROW).

4. Uitvoering beleidsregels

De gemeente Waterland besteedt de levering en plaatsing, maar ook onderhoud en beheer, van de toeristische en lokale objectbewegwijzering uit aan een particulier bedrijf (verder genoemd als uitvoerend bedrijf). Hiervoor zullen een drietal offertes worden opgevraagd bij erkende en ervaren bewegwijzeringsspecialisten. De bevoegdheid zal niet worden overgedragen, enkel de uitvoering. Er zal worden gestart met de kern Marken als pilot in 2017. Waarom Marken? Hier is het aantal toeristische objecten te overzien (weinig hotels, overzichtelijk aantal attracties), de kwaliteit van de huidige borden is slecht (het staat scheef, er zijn stickers op geplakt, ondernemers hebben zelf bordjes er onder geschroefd) en op Marken komen de meeste bezoekers. Na succesvolle implementatie op Marken kan het verder worden uitgerold over de rest van de gemeente.

4.1. Bekendmaking

Via de gemeentelijke site en het lokale weekblad informeert de gemeente Waterland ondernemers over de nieuwe richtlijnen van de toeristische en lokale objectbewegwijzering. Dit zal ook afzonderlijk nog worden gecommuniceerd aan SPW, ondernemersvereniging Waterland en aan de leden van het Toeristisch Platform. Voor vragen en opmerkingen kan er contact worden opgenomen met de beleidsmedewerker toerisme en recreatie.

4.2. Opruimen en vervangen huidige bewegwijzering

De bestaande witte bewegwijzering op Marken zal moeten worden verwijderd en afgevoerd worden, en dat geldt ook voor de bestaande bebording in de andere kernen. Dit moet plaatsvinden op het moment dat de nieuwe bebording al klaar is om te worden opgehangen, dus in afstemming met het uitvoerend bedrijf van de nieuwe bebording. Het opruimen van de oude bebording wordt daarom meegenomen in de aanbestedingsprocedure.

4.3. Afwijking criteria

In bijzondere gevallen, waaronder de situatie dat een bedrijf of instantie meent dat er moet worden afgeweken van het beleid, wordt dit verzoek ter beoordeling voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders.

4.4. Handhaving

Na realisering van de bewegwijzering is een goede handhaving van groot belang. Het gedogen van het plaatsen van eigen verwijsborden door particulieren komt de uniformiteit en overzichtelijkheid van het gehele bewegwijzeringsbeleid niet ten goed. Daarom zal als wordt opgemerkt, dat er eigenhandig en in strijd met het bewegwijzeringsbeleid wordt gehandeld, direct handhavend worden opgetreden.